वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारीत व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

अ.क्र.	तपशील	सविस्तर माहिती
१	**पीक/वाणाचे नाव**	**कापूस : पीए ४०२ (विनायक)**
२	**प्रसारीत केल्याचे वर्ष**	२००४
३	**प्रसारीत करणारी संस्था/विद्यापीठ**	वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
४	**जमीन**	मध्यम
५	**हवामान**	कोरडवाहू (६० ते ७५ सेंमी पाऊस, दिवसा उष्ण व रात्री थंड हवामान)
६	**पेरणी/लागवडीचा कालावधी**	खरीप (जून-जुलै) मॉन्सूनचा ७० ते ८० मिमी पाऊस पडताच पेरणी करावी. १५ जुलैनंतर पेरणी करु नये.
७	**प्रती एकर बियाणे**	४ ते ५ किलो
८	**पीक व्यवस्थापन**	
	१ लागवडीचे/पेरणीचे व्यवस्थापन	**जमिनीची निवड :-** कपाशीच्या लागवडीसाठी मध्यम ते भारी, कसदार व पाण्याचा योग्य निचरा होणारी जमीन आवश्यक आहे. **पूर्व मशागत :-** शेतातील मागील वर्षाचे पीक निघाल्याबरोबर खोल नांगरणी करुन मोगडणी करावी. तीन ते चार वखराच्या पाळया घ्याव्या. शेवटची वखरपाळी पूर्वी ५ टन (१०-१२ गाडया) शेणखत पसरुन टाकावे. **पिकांची फेरपालट :-** कपाशीवर कपाशीचे पीक घेऊ नये. कोरडवाहू लागवडीमध्ये हरभरा व ज्वारी या पिकानंतर कापूस पीक घ्यावे. **पेरणीची वेळ :-** कापसाची लागवड मान्सूनच्या ७० ते ८० मिमी पाऊस पडताच करावी. १५ जुलैनंतर कपाशीची पेरणी करु नये. **पेरणीची पध्दत :-** पेरणी टोकण पध्दतीने करावी. ओळीतील अंतर ४५ से.मी. व रोपांतील अतर २२.५० से.मी. ठेवावे. सर्वसाधारणपणे एका फुलीवर दोन बिया टाकाव्यात. **बियाण्याचे प्रमाण :-** प्रती हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे लागते. **बीज प्रक्रिया :-** नत्र स्थिरीकरणासाठी ॲझोटोबॅक्टर व स्फुरद विद्राव्य करणा-या जीवाणुंची बीज प्रक्रिया २५ ग्रॅम प्रती कि.ग्रॅ. बियाणे या प्रमाणात पेरणीपूर्वी करावी.
	२ खत व्यवस्थापन	मराठवाडयात कोरडवाहू लागवडीमध्ये देशी कापूस पिकास ५०:२५:२५: कि.ग्रॅम / हेक्टर नत्र, स्फुरद व पालाश या प्रमाणात खताची मात्रा द्यावी. यापैकी ५० टक्के नत्र, संपूर्ण स्फुरद व पालाश पेरणीच्या वेळीच अथवा पेरणीपूर्वी द्यावे. उर्वरित ५० टक्के नत्र ४५ दिवसांनी द्यावे.
	३ पाणी व्यवस्थापन	शेवटच्या आंतरमशागतीपूर्वी कोळप्याच्या जानोळयास दारी अथवा पोते बांधून उतारास आडव्या स-या पाडाव्यात. त्यामूळे शेवटच्या पावसाचे पाणी जमिनीत जास्त मुरेल व त्याचा फायदा बोंडे पक्व होण्यासाठी होईल. पावसाचा दीर्घ खंड पडल्यास पाण्याच्या एक ते दोन पाळया द्याव्यात.

<table>
<tr><td></td><td>४</td><td>कीड व्यवस्थापन</td><td>
<table>
<tr><th>कीड</th><th>कीटकनाशक</th><th>प्रमाण / प्रती १० लीटर पाणी</th></tr>
<tr><td>मावा, तुडतुडे व फुलकिडे</td><td>डायमेथोएट ३० ईसी
मिथील डिमेटॉन २५ ईसी
ॲसिटामीथ्रीड २० एसपी
इमिडाक्लोप्रीड १७.८ एसएल
थायोमिथाक्झाम २५ डब्ल्युजी
फिप्रोनील ५ एससी</td><td>१० मिली
८ मिली
२ ग्रॅम
४ मिली
३ ग्रॅम
२० मिली</td></tr>
<tr><td>पांढरी माशी</td><td>ट्रायझोफॉस ४० ईसी
ड्रायफेन्थुरॉन ५० डब्ल्यु पी</td><td>२० मिली
८ ग्रॅम</td></tr>
<tr><td>पिठया
ढेकूण

बोंड अळी</td><td>क्लोरोपायरीफॉस २० ईसी
ॲसिफेट ७५ एसपी
(कीटकनाशकात २० ग्रॅम धुण्याची पावडर मिसळावी
क्विनॉलफॉस २५ ईसी
थायोडीकार्ब ७५ डब्ल्यू पी
स्पिनोसॅड ४५एससी</td><td>३० मिली
२० मिली

२० मिली
२० ग्रॅम
४ मिली</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td></td><td>५</td><td>रोग व्यवस्थापन</td><td>दहिया हा रोग कपाशीवर येतो. ऑगस्ट महिन्यात सुरुवातीपासून हा रोग आढळतो. या रोगाचे लक्षण म्हणजे प्रथम झाडाच्या जुन्या पानावर खालच्या बाजूस पांढ-या रंगाचे पट्टे दिसून येतात.
<table>
<tr><th>रोग</th><th>व्यवस्थापन उपाय</th></tr>
<tr><td>करपा (पानावरील ठिपके)</td><td>.सिडोमोनास फ्लुरोसन्सची बीजप्रक्रिया १० ग्रॅम /कि.ग्रॅ. या प्रमाणात करावी.
पी.एफ.-१ द्रावणाची ०.२ टक्के तीव्रतेची किंवा कॉपर ऑक्सी क्लोराई २५ ग्रॅम / १० लीटर पाणी या प्रमाणात ३०,६० व ९० दिवसांनी फवारणी करावी.</td></tr>
<tr><td>दहिया</td><td>बावीस्टीन १० ग्रॅम किंवा ८० टक्के गंधक २५ ग्रॅम / १० लीटर पाणी या प्रमाणात ३०,६० व ९० दिवसांनी फवावरणी करावी.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>९</td><td colspan="2">पिकाचा कालावधी</td><td>१६० ते १७० दिवस</td></tr>
<tr><td>१०</td><td colspan="2">उत्पादकता</td><td>१५ ते १६ क्विं. प्रती हेक्टर</td></tr>
<tr><td>११</td><td colspan="2">वाणाची वैशिष्ट्ये/विशेष गुणधर्म</td><td>१. देशी व अमेरिकन कापसाच्या आंतरजातीय संकरातून निर्मित
२. बोंडाचा मोठा आकार
३. रूईचा अधिक उतारा
४. दहिया रोगास सहनशील</td></tr>
<tr><td>१२</td><td colspan="2">वाणासंबंधीचे छायाचित्रे</td><td> </td></tr>
</table>